

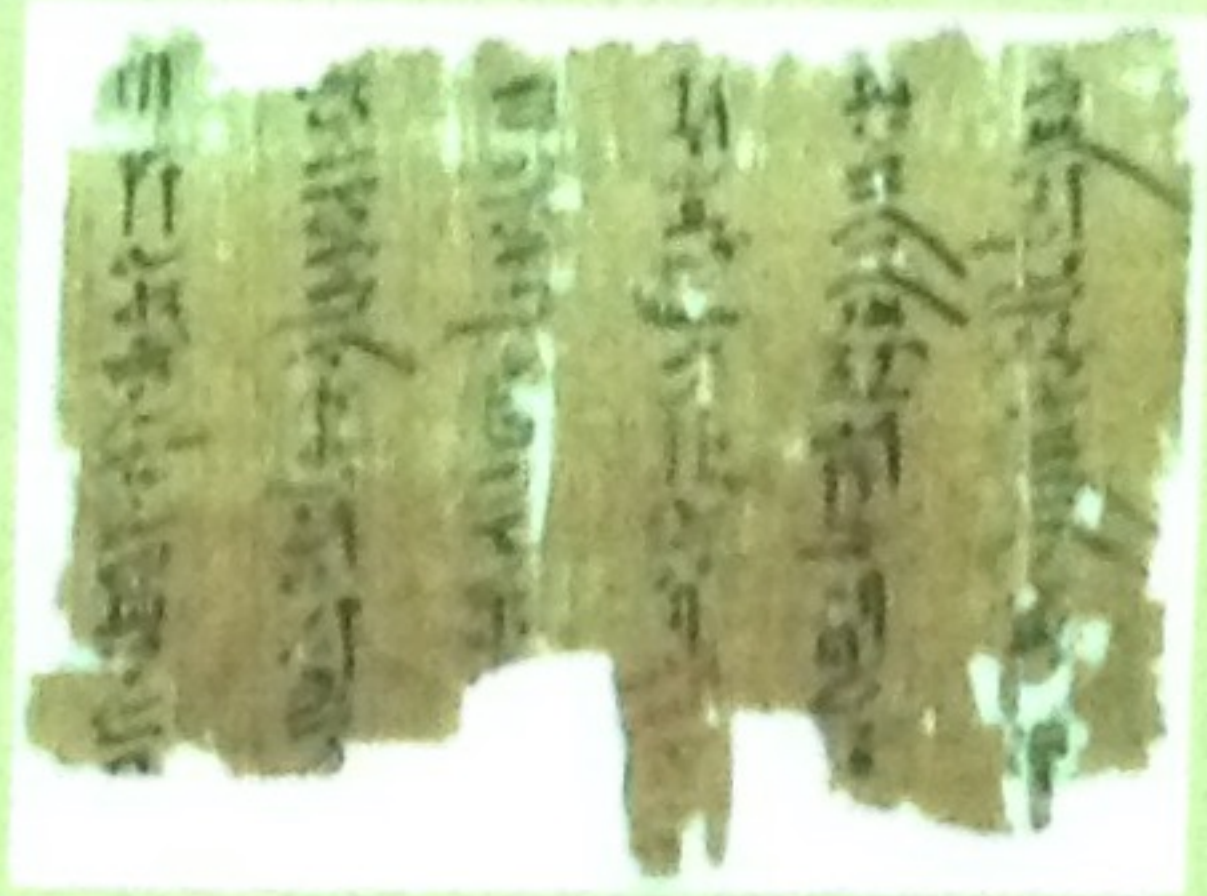
Eski Mısır tıbbının kaynakları-1

TIP PAPIRÜSLERİ

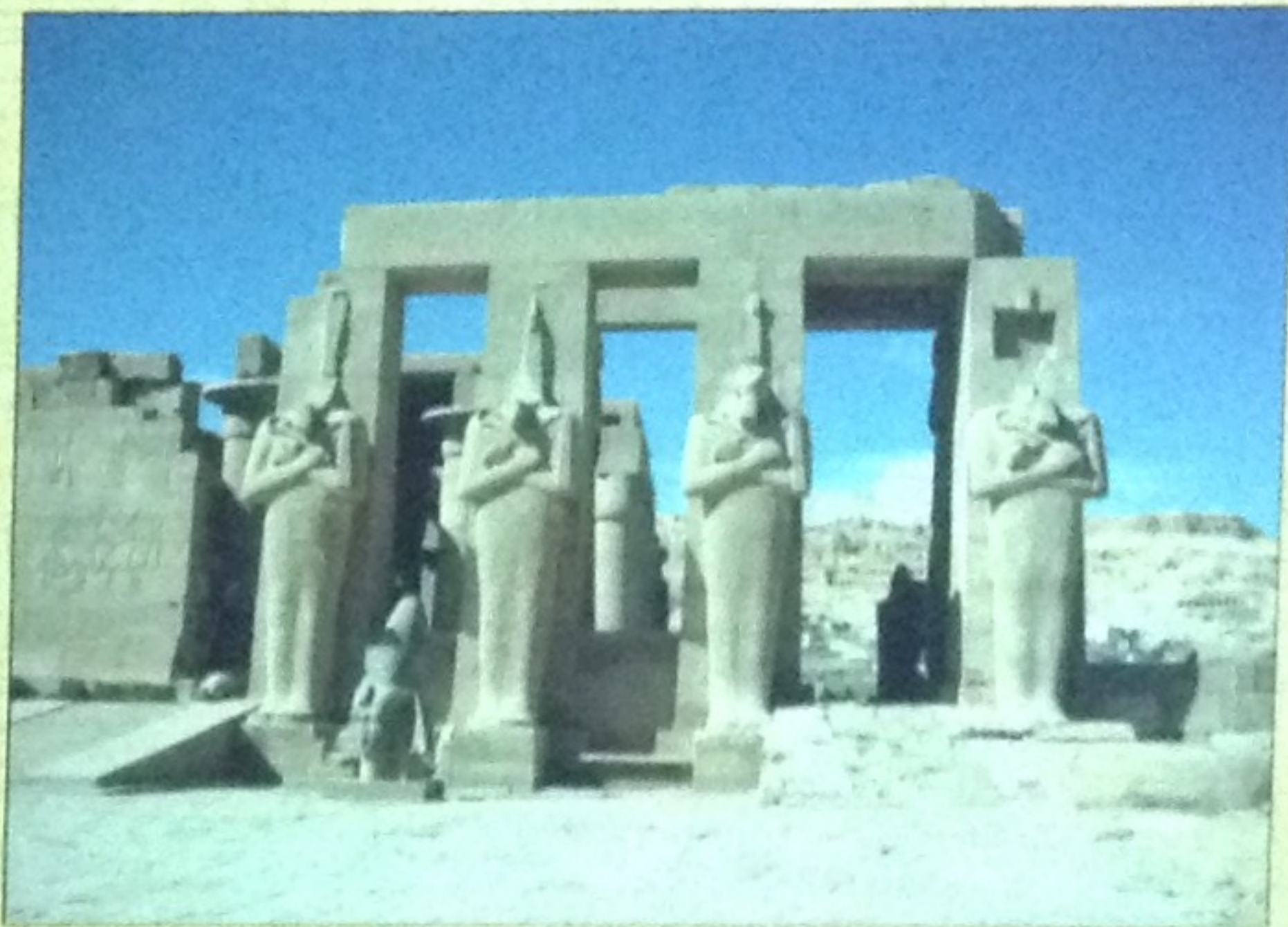
- 1) Ramesseum Papirüsleri (M.Ö. 2000-1785)
- 2) Kahun Papirüsü (M.Ö. 1900 civarı)
- 3) Edwin Smith Papirüsü (M.Ö. 1600-1550)
- 4) Ebers Papirüsü (M.Ö. 1550-1500)
- 5) Hearst Papirüsü (M.Ö. 1550 civarı)

Ramesseum Tıp Papirüsleri (M.Ö. 2000-1785)

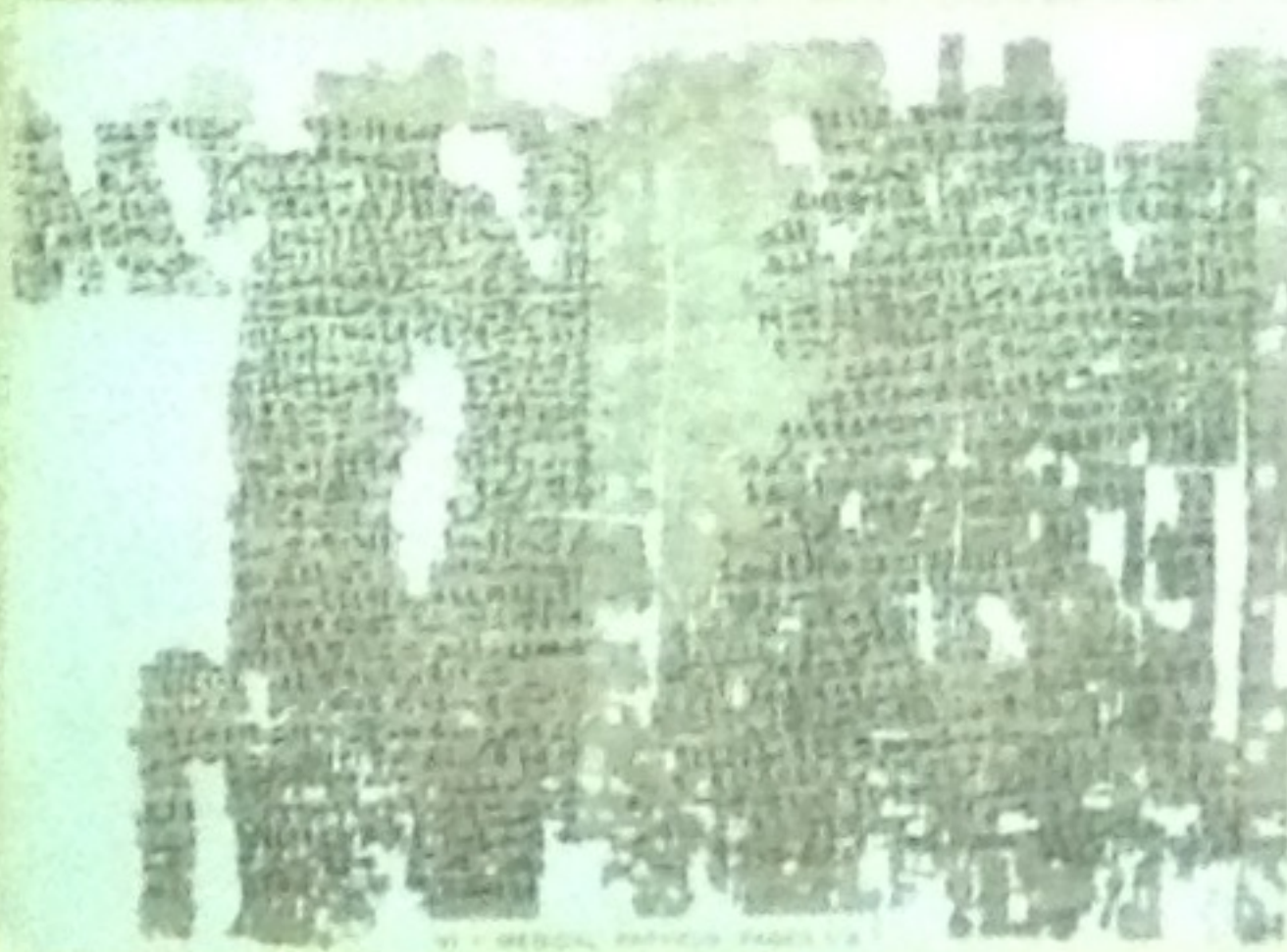
İki bölümden oluşurlar:
Birinci Ramesseum
papirüsü kadın
hastalıkları ile, ikinci
Ramesseum papirüsü
romatizma ve eklem
hastalıkları ile ilgilidir.

Ramesseum Tapınağı (M.Ö. 13.y.y.)

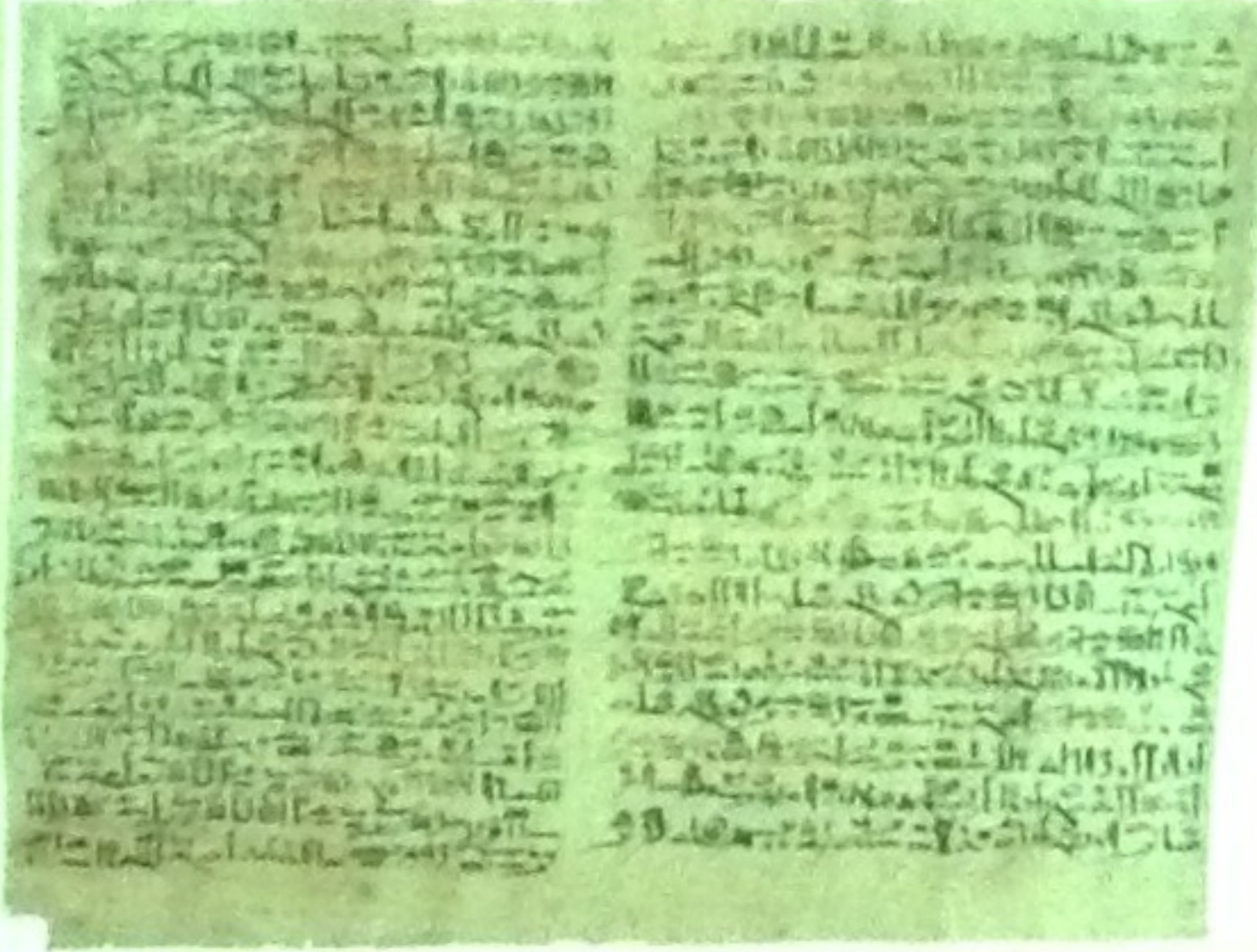

Kahun Jinekoloji ve Veterinerlik Papirüsü (3. Amenemhat dönemi, M.Ö. 1900 civarı)

- William Petrie tarafından bulunmuştur.
- Hem tıp hem de matematik papirüsüdür.
- Tıp ile ilgili kısımları kadın ve hayvan hastalıkları hakkındadır.
- Birinci bölümü, kadın hastalıkları, gebelik ve doğacak çocuğun cinsiyetini anlamaya yönelik bilgiler içermektedir. İkinci bölüm ise veteriner hekimlik üzerinedir.

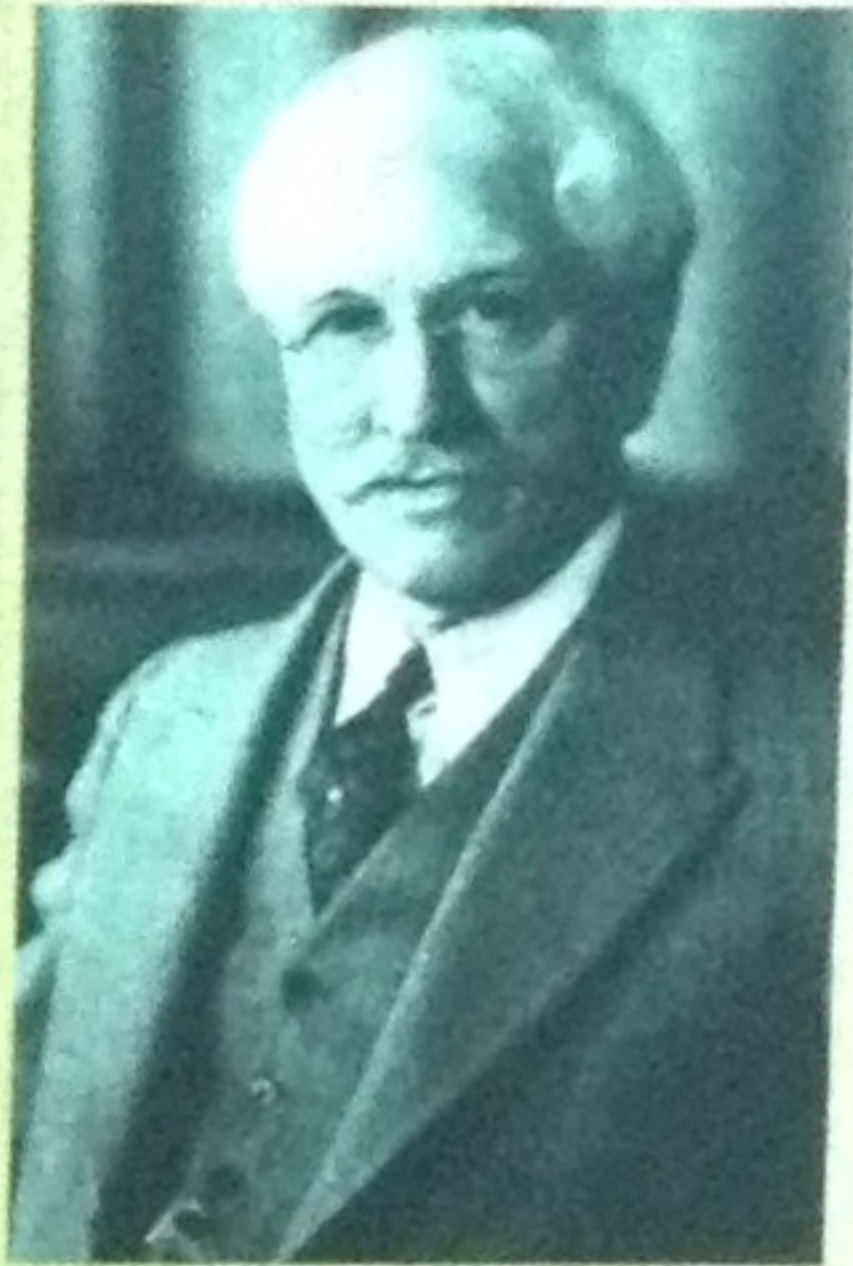
Edwin Smith Cerrahi Papirüsü (M.Ö. 1600-1550)

1862 yılında Amerikalı Arkeolog ve Mısır bilimci Edwin Smith tarafından bulunmuştur.

Tercümesi, James Henry Breasted tarafından 1930 yılında tamamlanmıştır.

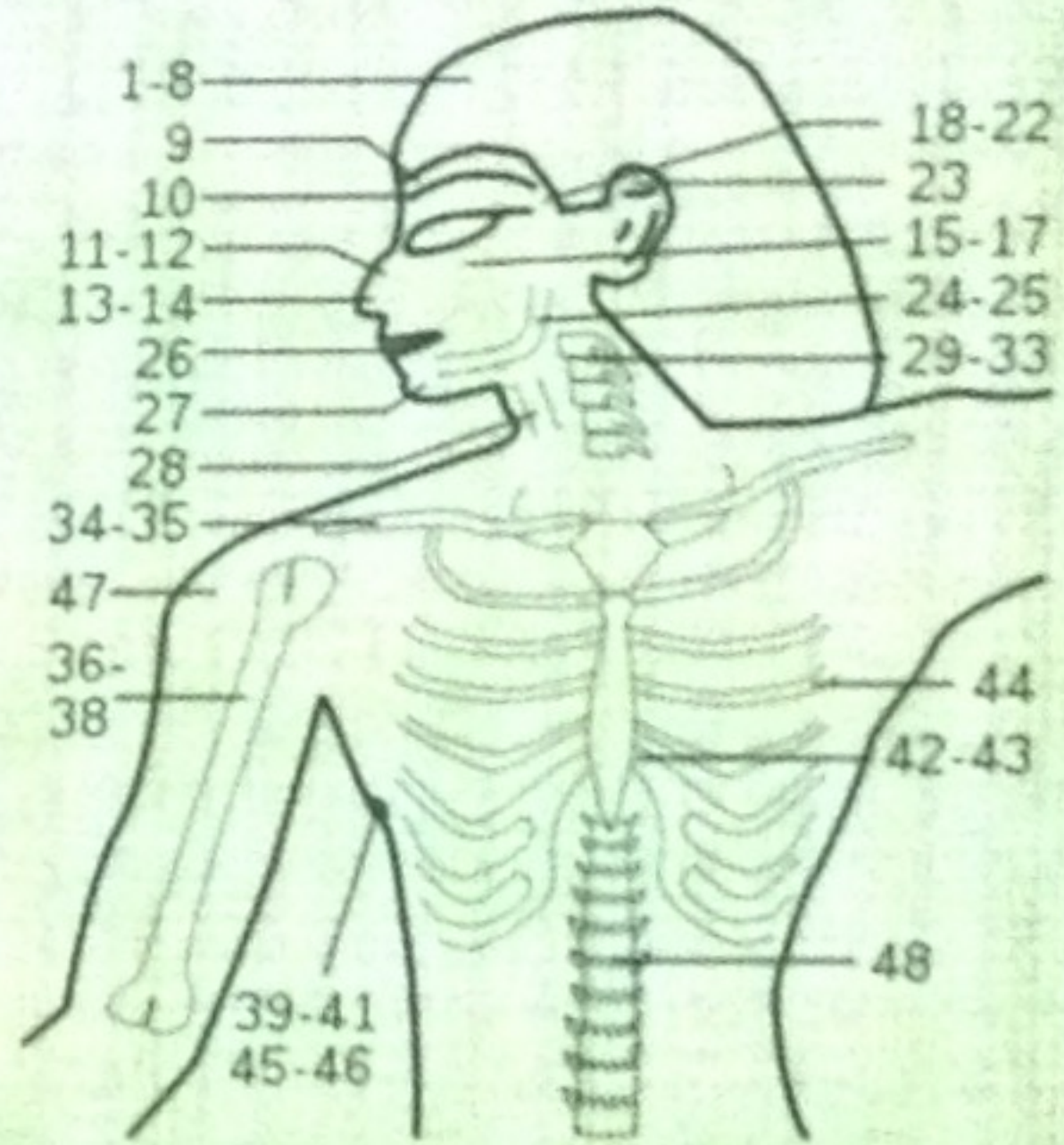
Sağda: Amerikalı Arkeolog ve Mısırbilimci EDWIN SMITH (1822-1906)
Solda: Amerikalı Arkeolog ve tarihçi JAMES HENRY BREASTED
(1865-1935)

Edwin Smith Papirüsü'nde 48 vak'anın sıralanışı

Papirüste yer alan 48 vakanın 27'si kafa, 21'i ise boyun, sırt omurları, boğaz ve göğüs yaraları ile ilgilidir. Her vakanın adı, muayenesi, tanısı ve tedavisi (mümkün, muhtemel veya imkansız şeklinde) sırasıyla verilmiştir.

1-8: Kafatası, 9: Alın, 10: Kaşlar, 11-12: burun kemiği, 13-14: burun, 15-17: yanak, 18-22: şakaklar, 23: kulaklar, 24-25: alt çene, 26: dudak, 27: çene, 28: boyun, 29-33: ense, 34-35: klavikula (köprücük kemiği), 36-38: üst kol, 39-41: göğüs, 42-44: kaburga, 45-46: göğüs, 47: omuz, 48: vertebra (omurlar)

Edwin-Smith Papirüsü'nde 10. vak'a: kaş yaralanması

Muayene: *Eğer kaşının üstünde yarası olan bir kişiyi incelersen, kemiğe doğru içe işleyen yarasını fark edersin.*

Teşhis: *Sen onunla ilgili olarak şunu söylemelisin: Kaşının üstünde bir yaran var. Tedavi edebileceğim bir olay.*

Tedavi: *Derin yarayı iplik ile birleştirip dikmelisin. İlk gün üzerine taze et koymalısın. Eğer bu yarayı gevşek diktiğini düşünüyorsan yara bandı ile birleştirmelisin ve iyileşinceye kadar her gün yağ (hayvansal yağ) ve bal ile tedavi etmelisin.*

Edwin Smith Papirüsü'nde 25. vaka: alt çene çıkığı

Muayene: *Alt çenesi sarkık bir kimseyi muayene edersen, ağzının açık olduğunu ve kapatamadığını görürsün.*

Tedavi: *Her iki elinin baş parmaklarını alt çene kemiğinin iç köşesine (çenenin içine) ağzın içinden yerleştirir, diğer parmaklarını çene altına (çenenin dışına) koyarsan ve alt köşeleri geriye itersen çene yerine yerleşir.*

Edwin Smith Cerrahi Papirüsü'nde 48. vak'a

Vertebra (omurga) kırığı, tedavi edilemeyen bir hastalık olarak tanımlanmıştır

Edwin Smith Cerrahi Papirüsü'nde 48. vak'a
Vertebra (omurga) kırığı, tedavi edilemeyen bir hastalık olarak tanımlanmıştır

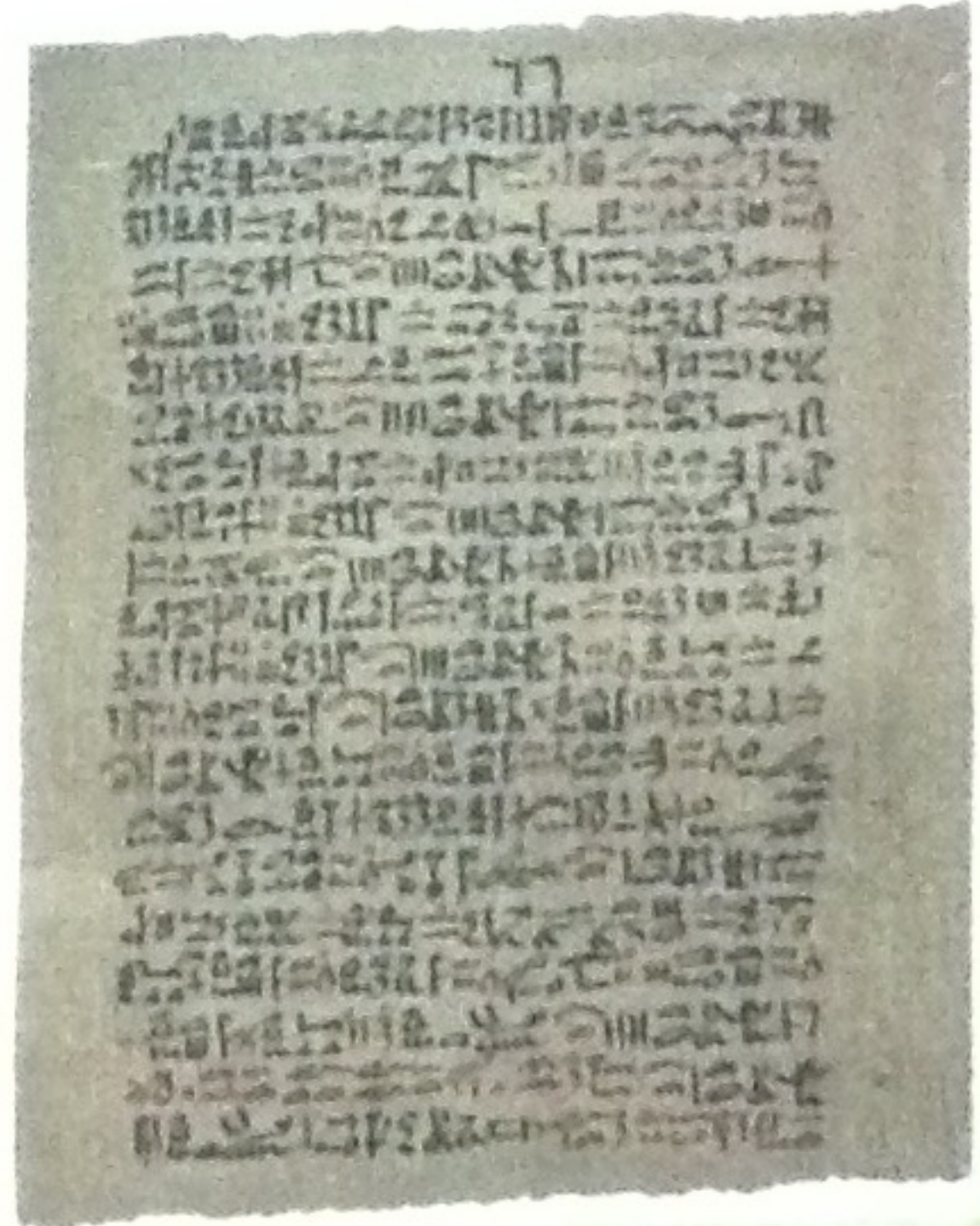
Ebers Papirüsü (M.Ö. 1550-1500)

- Alman Mısırbilimci Georg Maurice Ebers (1837-1898) tarafından bulunmuştur.

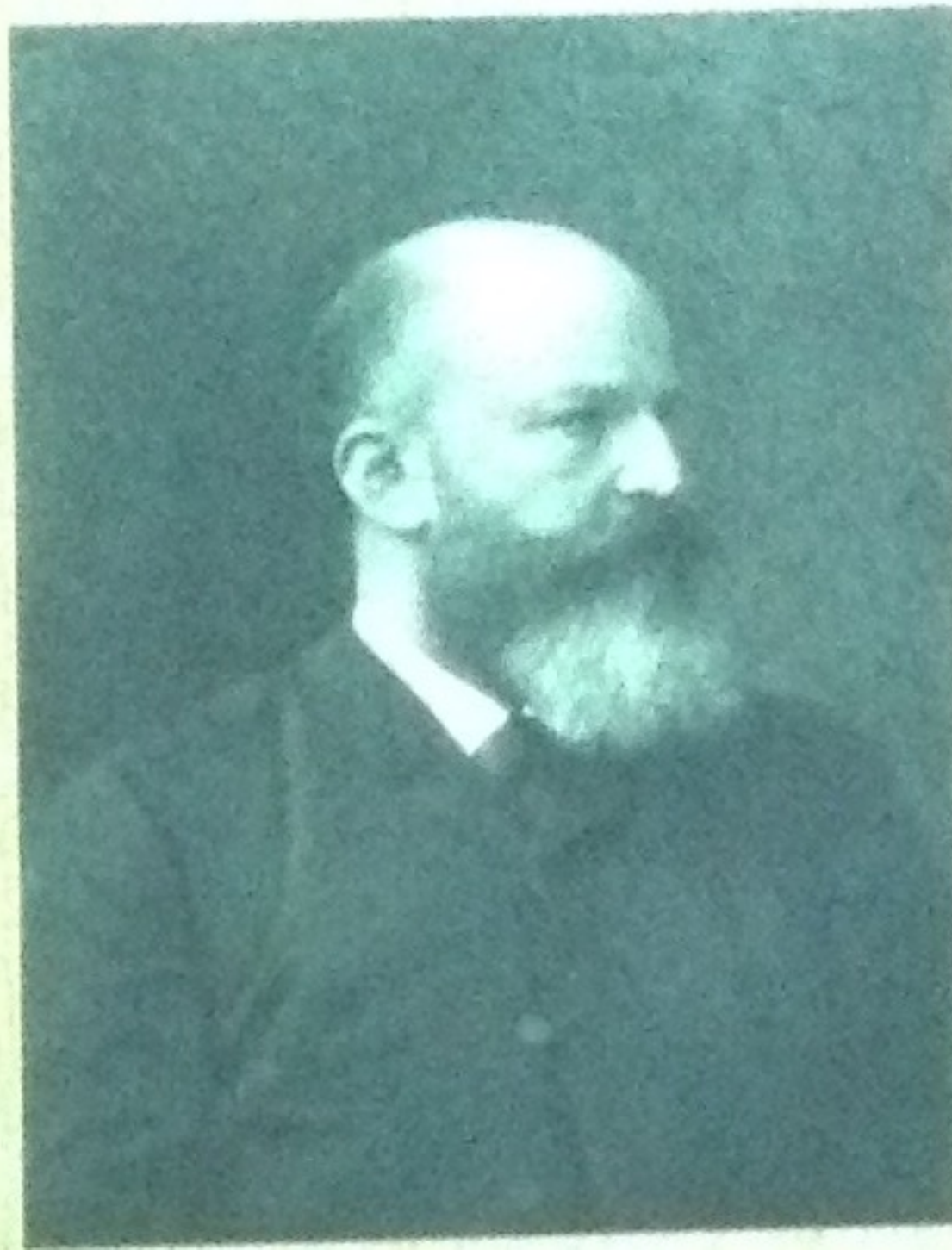
- İçinde geçen 877 ilaç reçetesinden sadece on üçünde büyü kullanılmıştır.

Bölümleri:

1. bölüm: Etkili söz ve şarkılar
2. bölüm: iç hastalıkları
3. bölüm: göz hastalıkları
4. bölüm: deri hastalıkları
5. bölüm: el ve ayak hastalıkları
6. bölüm: kadın hastalıkları
7. bölüm: cerrahi tedavi gerektiren hastalıklar

Alman Mısırbilimci
GEORG MAURICE EBERS
(1837-1898)

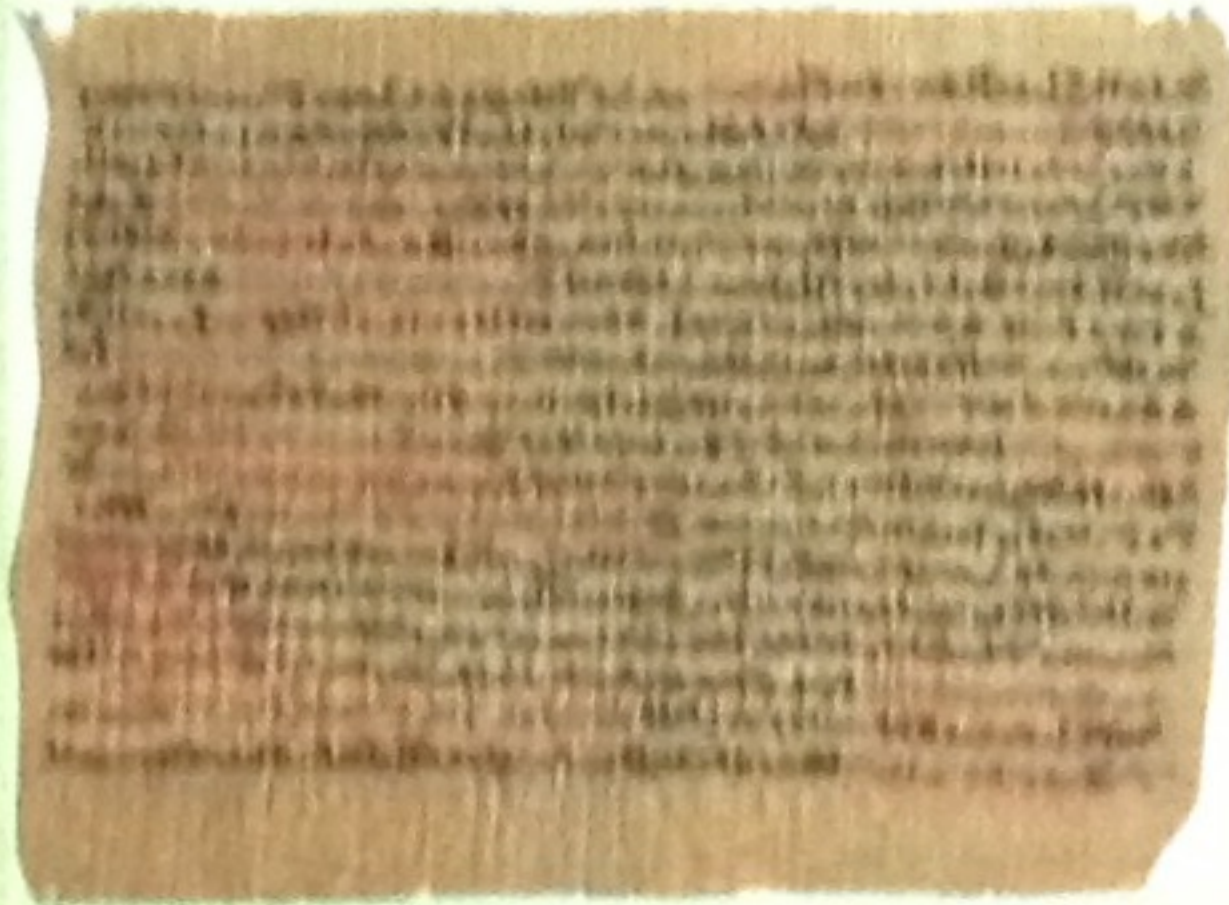
Ebers Papirüsü'nde kellik tedavisi

Handwritten text in Hieroglyphs from the Ebers Papyrus, showing a list of ingredients for a treatment.

- Aslan yağı, hipopotam yağı, timsah yağı
kedi yağı, yılan yağı
keçi yağı
- Hepsini birleştir ve kel
kimsenin başını
(bununla) ov

Hearst Papirüsü

(3.Tuthmosis dönemi, M.Ö. 1550)

William Randolph Hearst tarafından desteklenen, Kaliforniya Üniversitesi adına Mısır'da yürütülen çalışmalarda ele geçmiş ve Hearst Papirüsü olarak adlandırılmıştır.

Kırık-çıkık tedavisinde un, bal, kaymak karışımından elde edilen hamura bulanana sargıların, kırık bölge üzerine uygulanması anlatılır.

Yara ve kesiklere karşı küflü ekmek ve tuz tedavisi önerilmiştir.

Eski Mısır tıbbının kaynakları-2

MUMYALAR

Öbür dünya fikri ve mumyalama işlemi:

Ra-Atum

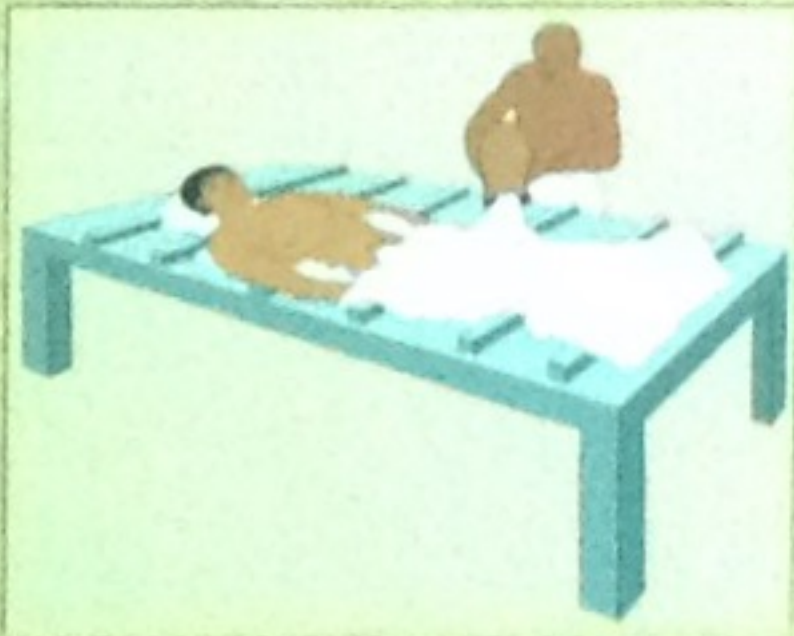
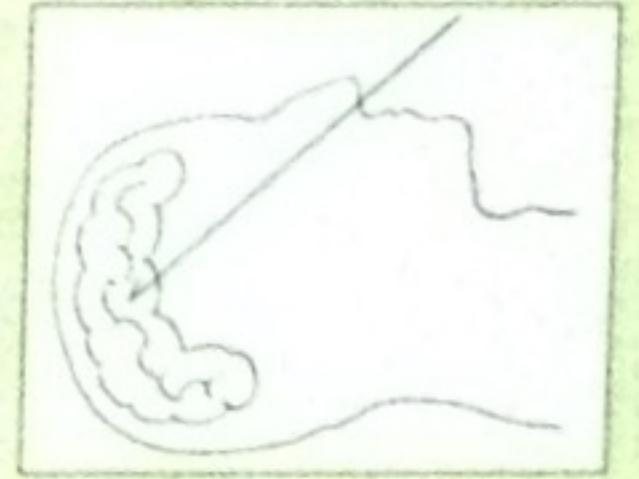
↓

Osiris (ile Isis) ve Seth

Eski Mısırlılar, çakal başlı tanrı Anubis'in, kendilerine mumyalama tekniğini öğrettiğine inanırlardı. Bu nedenle mumyalama işlemini yapacak olan mumyacı, Anubis maskesi takardı.

Eski Mısır'da mumyalama işleminin aşamaları

Ölünün iç organları

KANOPE adı verilen kapların içinde muhafaza edilirdi.

Son aşamada mumya, insan vücuduna benzeyen bir sanduka içine yerleştirilirdi

**Firavun 1.Seti'nin (M.Ö. 13.y.y.) mummyası
(bugün Kahire Müzesi'ndedir)**

Günümüzde Mısır mumyalarının incelenmesi

Tomografi tekniği kullanılarak yapılmaktadır

Mumyalarda tüberküloza, paraziter hastalık bulgularına, çeşitli diş ve kemik hastalıklarına, yanlış kırık kaynaması, kemik erimesi vb. bulgulara rastlanmıştır.

Eski Mısır tıbbının kaynakları- 3

TAPINAK VE MEZAR DUVARLARINDAKİ RESİMLER

**Cerrahların kullandıkları aletleri gösteren duvar rölyefi
(Mısır'da Makedon hakimiyeti /Ptolemeus sülalesi dönemi,
M.Ö. 3.y.y.,Kom Ombo Tapınağı, güney Mısır)**

- **Mısır'da kullanılan bazı cerrahi aletler:**
- metal makas, cerrahi bıçak, testere, kancalar, dişçi kerpeteni, iğne vb.

Sakkara'da bir mezar duvarında yer alan sünnet kabartması (M..2400 civarı)

Eski Mısır'da 12 yaşına gelmiş erkek çocuklar sünnet edilirdi

Hastalık sebepleri:

1. ihmal edilen tanrılar
2. kötü güçler
3. karabüyü
4. fiziksel ve çevresel şartlar
(ısı değişiklikleri, rüzgar,toz, besin maddeleri)

Hastalıklardan korunma yolları:

1. tanrılara gereken kurbanların sunulması

2. günlük hijyen kurallarına uyma

- vücut temizliği (vücut kıllarını üç günde bir tıraş etme, günde iki defa yıkanma)
- giysilerin temizliği
- yiyeceklerin temizliği (zararlı sayılan hayvanları yememe, suları kaynatarak içme)
- ikamet edilen yerin temizliği

3. sünnet

İdrar yolu enfeksiyonlarından korunmak için uygulanmıştır. Sünnet işleminin ilk yazılı kayıtları M.Ö. 1550 yılına ait Ebers Papirüsü'ndedir. Enfeksiyon, Mısırlılar tarafından "mesaneden ateş saçmak" olarak tasvir edilmiştir.

Eski Mısır'da taş banyo/tuvalet

(Tel el-Amarna, M.Ö. 14.y.y.)

Tedavi metotları:

1. kan alma, müshil, lavman, perhiz ve gargara gibi çeşitli uygulamalar

2. büyü ritüelleri

3. droglar

- bitkisel (ardıç meyvesi, nane, incir, kişniş, hurma, pelin otu, safran, asma, akasya, tarçın, soğan, sarımsak ...)

- hayvansal (süt, bal, kertenkele kanı, kurbağa beyni ...)

- madensel (deniz tuzu, güherçile, şap ...)

Sindirim sistemi gazlarında anason, kişniş ve kimyon, idrar söktürücü olarak ardıç, kabızlıkta bal ve hintyağı, cilt kesiklerinde küflü ekmek ve tuz, böcek ısırıkları ve cilt tahrişlerinde sarımsak

4. cerrahi tedavi

- basit cerrahi müdahaleler (ok çıkarma, cerahat akıtma)

- trepanasyon (kafatası delme)

- amputasyon (kol-bacak kesme) kangren durumunda

- koterizasyon (yakma, dağlama) kanamayı önlemek için

Hastanın alnına sülük koyarak kan alma tedavisinin uygulanması

Eski Mısır'da
Hastalık ve şifa verdiği inanan
tanrı ve tanrıçalar

Solda: Hekimlerin en büyüğü, ilaç ve merhemleri en iyi hazırlayan Güneş tanrısı Ra

Sağda: Nezleyi ve göz hastalıklarını iyileştiren tanrı Thot

Hem kadın hastalıklarında yardımcı olan hem de büyük
salgın hastalıklar verdiği inanan aslan başlı tanrıça
Sekhmet (Ra'nın kızı)

ESKİ MISIR'DA HEKİMLER

Hekimlik, bir hekimin yanında, papirüslerdeki bilgileri kopya ederek veya «hayat evi» (*pir ankh*) adı verilen tıp okullarında öğrenilirdi.

1. saray hekimleri (swnu)

(droglarla tedavi yapan uzman hekimler)

2. Sekhmet rahipleri

(tanrıça Sekhmet adına dini tıbbi temsil eden ve sadece büyü ile tedavi yapan rahip-hekimler)

3. cerrahlar

(kafatası yaralanmalarının ve kırık-çıkıkların tedavisi ile uğraşan hekimler)

4. büyücüler

(psikoterapi, hastaya umut verir ve onları iyileşeceklerine inandırırlardı)

Tarihte adı bilinen en eski hekim

Firavun Sahure'nin baş hekimi, kulak-burun-boğaz uzmanı

SEKHET-ENANCH (M.Ö. 3200)

Firavunun üst solunum yolu hastalığını iyileştirdiği için adına anma taşı yaptırılmıştır.

Firavun Zoser'in baş veziri ve özel hekimi IMHOTEP (M.Ö. 2800 civarı)

Solda: Louvre Müzesi'ndeki bir heykeli

Sağda: "sulh ve sükundan gelen" anlamına gelen adının hiyeroglif yazımı

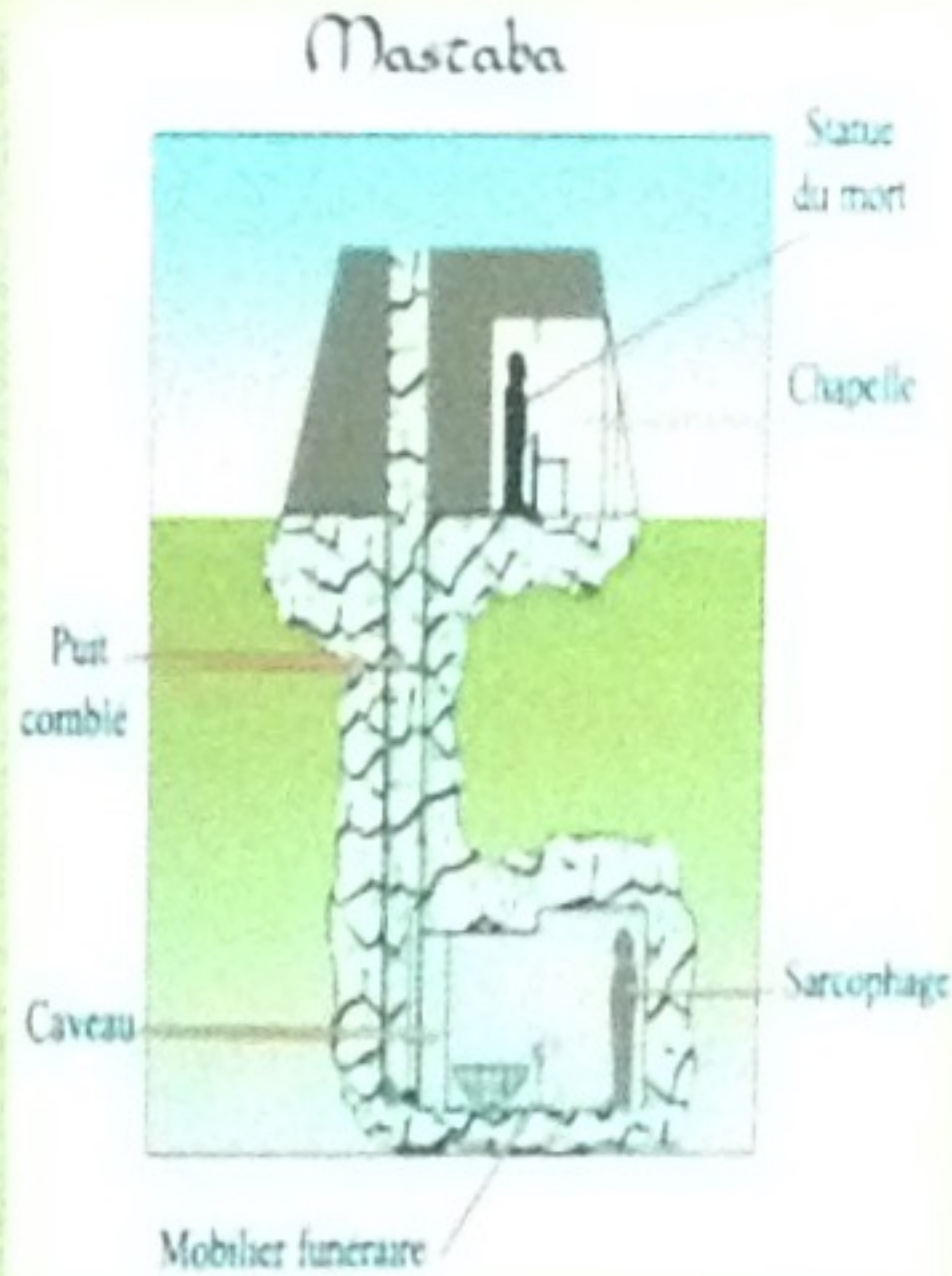

Firavun Zoser'in Imhotep'e yaptırdığı Sakkara 'daki basamaklı piramit (Eski Krallık dönemi)

Sakkara geleneğine uygun biçimde büyük bir mastaba şeklinde başlanmış, daha sonra eklemelerle altı basamaklı bir piramit ortaya çıkmıştır.

Önceleri Mısır kralları kerpiç ve taştan yapılmış, tepesi düz, dikdörtgen planlı *mastaba* adı verilen mezarlara gömülüyorlardı. Mastabalarda dik bir kuyu içinde, zemin seviyesinin altında bir mezar odası bulunuyordu.

4.Sülale'den (M.Ö. 2600) itibaren, basamaklı piramitin geliştirilmesiyle, gerçek piramitler yapılmaya başlanmıştır.

İlk örneği, 4.Sülale'nin ilk firavunu Snefru'nun yaptırdığı piramittir (solda). Daha sonra 4.Sülalenin ikinci firavunu Keops'un ve ondan sonra gelen Kefren ve Mikerinos'un piramitleri yapılmıştır (sağda).

HESİ-RE

(3. Sülale dönemi, M.Ö. 2700-2600)

Diş hekimlerinin şefi, firavunun baş katibi

Sakkara'daki mastabasında hayatını anlatan tahta plakalar bulunmuştur.

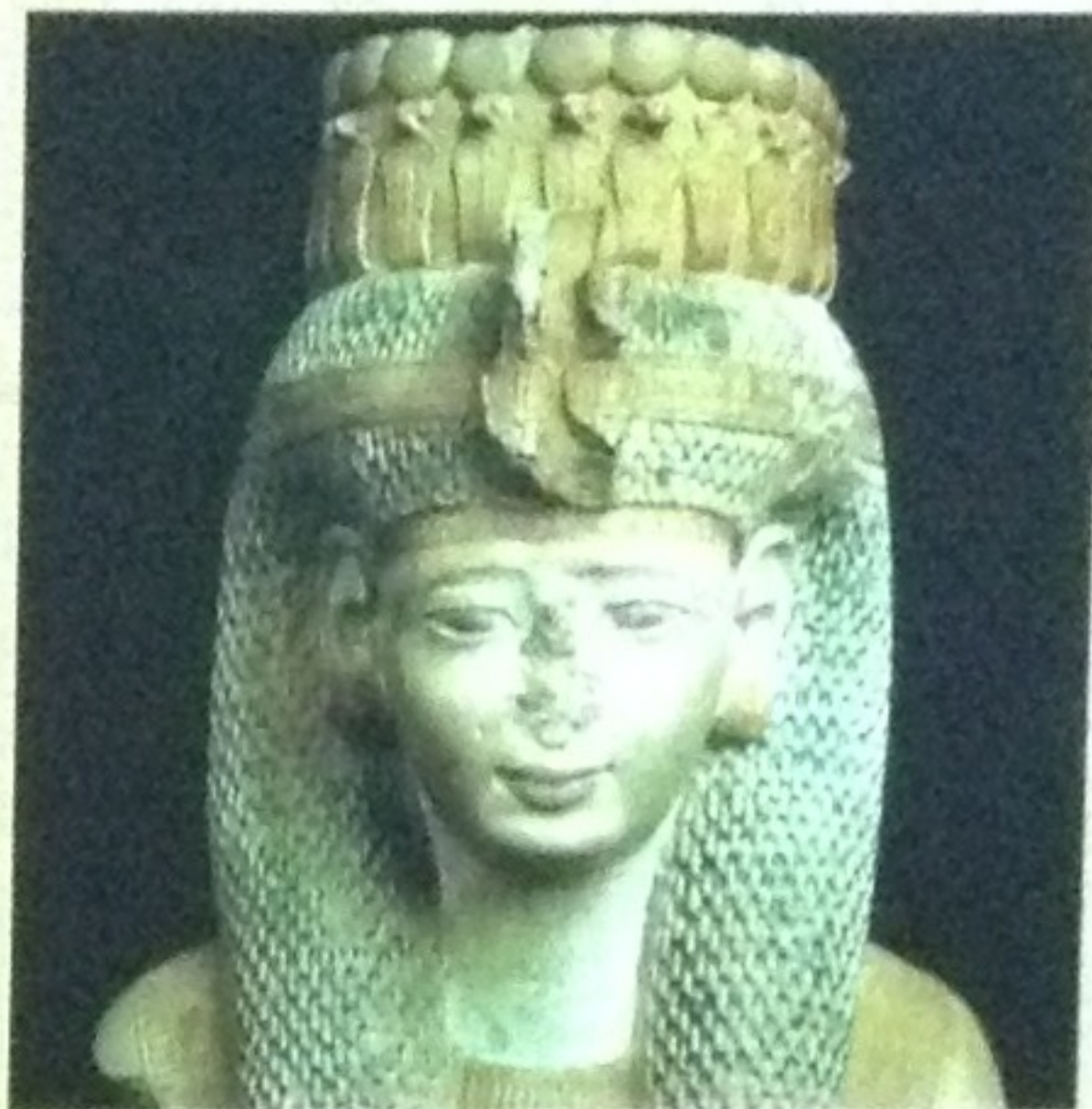

2. Ramses ve oğlu Seti'yi tedavi eden hekim İWTİ (M.Ö. 13.y.y.)

Adı bilinen en eski kadın başhekim
MERİT-PTAH (2./3. Sülale dönemi, M.Ö. 2700)

Sakkara'daki basamaklı piramidin yakınındaki mezarlık alanında mastabası bulunmuş, mezar duvarında "*başhekim*" olduğu belirtilmiştir.

PESESHET

(Eski Krallık, 4. Sülale dönemi, M.Ö. 2500/2400)

Oğlu rahip Akhet-hotep tarafından adına bir dikilitaş yaptırılmıştır

*ESKİ MISİR'DA
MATEMATİK*